

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.10.1976, sp. zn. 2 To 5/76, ECLI:CZ:NS:1976:2.TO.5.1976.1

Číslo: 38/1977

Právní věta: II. K výkladu znaku ve větším rozsahu u trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.10.1976

Spisová značka: 2 To 5/76

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zneužívání socialistického podnikání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 120 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1977 sb. rozh.

I. K rozlišování mezi trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví spáchaném ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. a pomocí ke spáchání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. c), § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

II. K výkladu znaku „ve větším rozsahu“ u trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák.

III. V případě, kdy poškozený nemůže uspokojit své nároky na náhradu škody vzešlé z trestného činu jinak než věcí uvedenou v § 55 odst. 1 písm. a) až d) tr. zák., není zpravidla na místě prohlásit takovou věc za propadlou podle § 55 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. října 1976 sp. zn. [2 To 5/76](#).)

Nejvyšší soud ČSR k odvolání obviněného K. K. zrušil rozsudek krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. června 1976 sp. zn. 1 T 5/76 mimo jiné též ve výroku o vině obviněného K. K. trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b), c) tr. zák., trestným činem zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák. a trestným činem podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst.

1 písm. a) tr. zák. a uznal obviněného K. K. vinným, že

a) v přesně nezjištěné době, nejméně však od roku 1969 do února 1971 v Českých Budějovicích předal jako pracovník odbytu n. p. Sfinx České Budějovice z majetku tohoto národního podniku spoluobžalovaným J. P. a S. J. 10 souprav smaltovaného nádobí „Šárka“ v hodnotě 5400 Kčs, dále 10 souprav smaltovaného nádobí v hodnotě 4300 Kčs, nejméně 1000 kg smaltovaného nádobí III. a) třídy v hodnotě nejméně 10 000 Kčs a společně se spoluobžalovaným J. Ř. 16 vařičů propan-butan v hodnotě 8320 Kčs a tak způsobil jmenovanému národnímu podniku společně s obžalovanými J. P. a S. J. škodu ve výši nejméně 28 020 Kčs.

b) v přesně nezjištěné době, nejméně od podzimních měsíců roku 1972 do prosince 1974 jako vedoucí obchodního střediska n. p. Strojsmalt Bratislava v Praze převzal a zajistil odbyt smaltovaného nádobí v celkové hodnotě nejméně 6583 Kčs, odcizeného po předchozí dohodě spoluobžalovaným J. Ř. v n. p. Sfinx v Českých Budějovicích, a postupně je zčásti prostřednictvím spoluobžalované B. Š. rozprodal na prodejně n. p. Strojsmalt v Praze, popřípadě je zčásti použil k různým účelům,

c) v přesně nezjištěné době v jarních měsících roku 1975 odeslal po předchozí dohodě prostřednictvím spoluobžalované B. Š. z prodejny n. p. Strojsmalt Bratislava v Českých Budějovicích, kde přechodně pracoval, jednu soupravu smaltovaného nádobí v hodnotě 925 Kčs jako dar ing. J. D., ačkoliv věděl, že tato souprava byla odcizena spoluobžalovaným J. Ř. v n. p. Sfinx v Českých Budějovicích,

čímž spáchal

ad a) trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b), c) tr. zák., spáchaný ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák.,

ad b) pomoc k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. c), § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.,

ad c) trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 písm. b) tr. zák.

K odvolání obviněných J. Ř. a B. Ř. byl kromě jiných zrušen též výrok o trestu propadnutí věci uloženého těmto obviněným.

Z odůvodnění:

K právnímu posouzení skutku uvedeného pod bodem b) Nejvyšší soud ČSR uvedl:

Naproti tomu v jednání obžalovaného K. K., které je uvedeno pod bodem b), je třeba spatřovat pomoc k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. c), § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. a nikoliv uvedený trestný čin spáchaný ve spolupachatelství, jak bylo krajským soudem nesprávně posouzeno. Spolupachatelství ve smyslu § 9 odst. 2 tr. zák. totiž předpokládá po objektivní stránce spáchání trestného činu společným jednáním dvou nebo více osob. Je tedy spolupachatelem ten, kdo spolu s dalším pachatelem nebo dalšími pachateli vykoná společné jednání, které má znaky jednání skutkové podstaty příslušného trestného činu nebo – jak tomu může být u těch skutkových podstat, kde jednání se skládá z více částí nebo je lze do nich rozdělit – ten, kdo vykoná část takového jednání, přičemž další část pak vykonává další pachatel nebo další pachatelé. Jako spolupachatel je odpovědný jen ten, kdo se uvedeným způsobem trestného činu zúčastnil.

Podle skutkového stavu zjištěného krajským soudem jako soudem prvního stupně spočívalo jednání obžalovaného K. K. v tom, že se jako vedoucí nově se zřizujícího střediska n. p. Strojsmalt Bratislava v Praze dohodl s obžalovaným J. Ř. v tom smyslu, že bude od něho přebírat a zajišťovat odbyt smaltovaného nádobí, které obžalovaný J. Ř. jako skladník odcizí v n. p. Sfinx v Českých Budějovicích a které mu bude zasílat do Prahy společně s dalším zbožím zasílaným na normální dodací listy. Tato dohoda byla postupem doby uskutečňována tak, že obžalovaný J. Ř. jím zpronevěřené smaltované nádobí v n. p. Sfinx v Českých Budějovicích odesílal bez dodacích listů do prodejny obchodního střediska n. p. Strojsmalt Bratislava v Praze, kde takové zboží obžalovaný K. K., popřípadě též prostřednictvím obžalované B. Š. převzal a rozprodal, přičemž o výtěžek se s obžalovaným J. Ř. popřípadě též s obžalovanou B. Š. rozdělil.

Z tohoto skutkového stavu tedy vyplývá, že pachatelem trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví byl v uvedeném případě jedině obžalovaný J. Ř., který se ho dopustil tím, že smaltované nádobí z majetku v socialistickém vlastnictví, které mu bylo jako skladníku svěřeno na základě smlouvy o hmotné odpovědnosti, si přivlastňoval a nakládal s ním jako s vlastním. Tento trestný čin byl dokonán okamžikem, kdy zpronevěřené zboží bylo vyexpedováno ze skladu n. p. Sfinx v Českých Budějovicích do prodejny obchodního střediska n. p. Strojsmalt v Praze, které bylo vedeno obžalovaným K. K. Tím toto zboží vyšlo z evidence i ze sféry majetku v socialistickém vlastnictví. Na tomto zjištěném jednání obžalovaného J. Ř. se však obžalovaný K. K. nezúčastňoval. Ze zjištěného stavu věci je také zřejmé, že obžalovaný K. K. se nedopustil žádného, byť i dílčího skutku, který by vykazoval znaky jednání uvedeného trestného činu. Proto jeho jednání nemůže být posuzováno jako spolupachatelství trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jehož se dopustil obžalovaný J. Ř.

Posuzoval-li proto krajský soud obžalovaného K. K. v uvedeném směru jako spolupachatele trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, postupoval v rozporu s ustanovením § 9 odst. 2 tr. zák. V jednání tohoto obžalovaného jeví se důležitou zjištěná skutečnost, že obžalovaný slíbil v rámci jím zmíněné dohody obžalovanému J. Ř., že bude od něho přebírat zpronevěřené smaltované zboží, které pak bude v prodejně rozprodávat, popřípadě též prostřednictvím obžalované B. Š. a předá obžalovanému J. Ř. smlouvenou část výtěžku. Tímto slibem převzít a prodat zpronevěřené zboží po trestném činu, který spáchal obžalovaný J. Ř., poskytl obžalovaný K. K. úmyslně pomoc obžalovanému J. Ř. k spáchání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, jehož se dopustil obžalovaný J. Ř., který byl touto pomocí utvrzován ve svém předsevzetí páchat uvedený trestný čin a dále v něm pokračovat.

Kromě toho krajský soud pochybil také v tom směru, že posuzoval toto jednání obžalovaného K. K. uvedené pod bodem b) též jako trestný čin zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák., když větší rozsah této trestné činnosti odůvodnil poukazem na hodnotu zboží, které bylo obžalovanému dodáno a tím, že tohoto zboží nebylo v uvedené době na trhu dostatek. Ustanovení § 120 odst. 1 tr. zák. postihuje sice provozování výrobní nebo jiné výdělečné činnosti (včetně činnosti obchodní) ve větším rozsahu na úkor nebo pod jménem socialistické organizace, avšak větší rozsah takové činnosti je vždy třeba pečlivě zkoumat. Přitom větší rozsah je nutno posuzovat nejen z hodnoty věci převyšujících částku 5000 Kčs, ale je nutno při jeho posuzování vzít v úvahu celou řadu důležitých okolností, jako například druh vykonávané činnosti, její význam pro potřeby obyvatel, délku doby, po kterou byla taková činnost prováděna, dále důsledky pro činnost a hospodářskou prosperitu organizace, na jejíž úkor nebo pod jejímž jménem byla činnost provozována, dosažený zisk atd. Uváží-li se především, že všechno dodané zboží zjištěné v celkové hodnotě nejméně 6583 Kčs nebylo předmětem prodeje, neboť jeho určitá část byla, jak bylo potvrzeno i obžalovanou B. Š., použita obžalovaným K. K. též k jiným nevýdělečným a neobchodním účelům, nedosáhla hodnota zboží prodaného již uvedeným způsobem ani částky 5000 Kčs. I když šlo při tom o zboží, jehož nemuselo být v uvedené době na trhu dostatek, nelze považovat tuto hodnotu ani s přihlédnutím k

této okolnosti a také k druhu vykonávané činnosti znamenající ve své podstatě právě již zdůrazněnou pomoc k rozkrádání a s přihlédnutím též ke zcela nevýrazným důsledkům z hlediska činnosti i hospodářské prosperity organizace, na jejíž úkor byla obžalovaným tato činnost provozována, jakož i k omezenému zisku obžalovaného, za tak výraznou, aby bylo nutno tuto činnost obžalovaného K. K. posuzovat jako činnost provozovanou ve větším rozsahu. Z těchto důvodů bylo proto od právního posouzení jeho jednání jako též trestného činu podle § 120 odst. 1 tr. zák. upuštěno.

Pokud byl napadeným rozsudkem krajského soudu uložen podle § 55 odst. 1 písm. d) tr. zák. obžalovanému J. Ř. a jeho manželce obžalované B. Ř. též trest propadnutí věci, a to domu čp. 20 v P. se stavební parcelou o výměře 84 m², zapsaných v evidenčním listu č. 120 střediska Geodezie v Českých Budějovicích a obžalovanému J. Ř. též částky 10 000 Kčs, uložené na účtu krajské prokuratury, neshledal odvolací soud uložení tohoto trestu na místě. Podle uvedeného zákonného ustanovení lze uložit trest propadnutí věci, kterou pachatel nabyl za věc, kterou získal trestným činem. Obžalovaný J. Ř. uvedl zcela jednoznačně, že na zakoupení nemovitosti bylo použito výhradně peněz, které získal trestnou činností. Nelze však na druhé straně přehlédnout, že uvedená nemovitost se stavební parcelou byla spolu s osobním automobilem obžalovaných J. Ř. a B. Ř. zajištěna podle § 47 odst. 1 tr. ř. k uspokojení nároku poškozeného n. p. Sfinx v Českých Budějovicích na náhradu škody. Vzhledem k této skutečnosti bylo proto třeba při rozhodování o propadnutí věci přihlížet k zajištění nemovitosti z hlediska zájmů poškozené socialistické organizace na uspokojení jejího nároku na náhradu škody způsobené jí trestným činem. Obžalovaný je zavázán k povinnosti zaplatit poškozenému n. p. Sfinx v Českých Budějovicích částku přes 70 000 Kčs. Právě s ohledem na tuto povinnost obžalovaného J. Ř. a jeho majetkové poměry nejsou dány podmínky pro uložení trestu propadnutí věci, neboť by bylo v rozporu se zájmem socialistické organizace i s celospolečenským zájmem, kdyby nebyly vráceny a uhrazeny především ony hodnoty, které byly obžalovaným z majetku společnosti odčerpány trestnou činností. Proto především z těchto důvodů není propadnutí věci u obžalovaných J. Ř. a B. Ř. na místě, a proto byl výrok o tomto trestu v napadeném rozsudku zrušen.